

Roll No.

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 6

प्रथमा तृतीय वर्ष (8वीं) वार्षिक परीक्षा 2022-23

विषय कोड : 0807

दर्शनम् एवं भारतीय विज्ञानम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 80

नोट :— सर्वे प्रश्ना समाधेयाः।

1. उचित विकल्पं चिनोतु —

5×2=10

(क) तर्कसंग्रह ग्रंथस्य प्रणयनं कृतम् —

(i) अन्नम्भट्ट

(ii) त्रिविक्रमभट्ट

(iii) गौतमः

(iv) वशिष्ठः

(ख) तर्कसंग्रहे मंगलाचरणे वन्दनां कृतम् —

(i) सीताराम

(ii) राधेश्याम

(iii) शंकर-पार्वती

(iv) कस्याऽपि न

(ग) रूप-रहितं, स्पर्श गुणेन युक्तं द्रव्यं कथ्यते —

(i) वायुः

(ii) आकाश

(iii) जलम्

(iv) अग्निः

(घ) सर्वप्रथमं शून्यस्य आविष्कारः अभवत् -

(i) जापान देशे

(ii) भारत देशे

(iii) रूस देशे

(iv) अरब देशे

(ङ) वस्तूनां सुव्यवस्थिं, क्रमबद्धज्ञानं वर्तते -

(i) इतिहासः

(ii) न्यायः

(iii) विज्ञानम्

(iv) सांख्यः

2. रिक्तस्थानानां पूर्तिः कुरु -

5×2=10

(आपः, सप्त, वेदव्यासः वायुः, रामायणम्)

(i) वैशेषिक दर्शन अनुसारेण पदार्थाः भवन्ति।

(ii) शीतस्पर्शवत्य लक्षणम्।

(iii) रूपरहितः स्पर्शवान् लक्षणम्।

(iv) महाभारतस्य रचयिता अस्ति।

(v) वाल्मीकिः रचयिता अस्ति।

3. युग्ममेलनं कुरु -

5×2=10

(i) घ्राणगुणो दूरबीन

(ii) संस्कारमात्रजन्यं गणित

(iii) गन्धवत्त्वं लक्षणम् स्मृति

(iv) वैदिक मेथेमेटिक्स गन्धः

(v) गैलीलियो पृथ्वी

4. सत्यं/असत्यम् लिखत -

5×2=10

- (i) तर्कसंग्रहस्य कर्तुनाम श्रीमत् अन्नम्भट्टः।
- (ii) प्रत्यक्षप्रमाणं पंचविधिम् वर्तते।
- (iii) मुख्यरूपेण षोडश-संस्काराः भवन्ति।
- (iv) महर्षि कणाद परमाणु विज्ञानी आसीत्।
- (v) लोथल बन्दरगाह महाराष्ट्र प्रदेशे वर्तते।

5. लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः -

10×3=30

- (i) विमानशास्त्रस्य प्रणेताः कः ?
- (ii) भारतीय नौ-सेनायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
- (iii) कोणार्क सूर्यमंदिरं कस्मिन् राज्ये अस्ति ?
- (iv) नक्षत्राणां कति संख्या वर्तते ?
- (v) सप्ताहे कति दिनानि सन्ति ?
- (vi) लिङ्गं कतिविधम् ?
- (vii) शब्दः कतिविधम् ?
- (viii) गन्धः कतिविधः ?
- (ix) प्राणवायुः कः ?
- (x) कीदृशो रसः जले ?

6. भारतीयदर्शनं विषये 60 शब्देषु लिखत।

10

अथवा

अन्नम्भट्टस्य जीवनवृत्तं 60 शब्देषु लिखत।

अथवा

भारतस्य कालगणना विषये 60 शब्देषु लिखत।